

Německo

KLÍČOVÁ SLOVA:

veřejná doprava, snižování energetické náročnosti v dopravě

POPIS OPATŘENÍ:

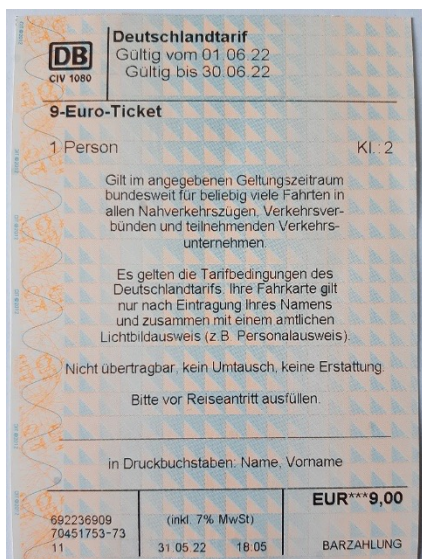
Měsíční jízdenka za 9 euro byla jednorázová speciální nabídka omezená na měsíce červen, červenec a srpen 2022. Mohla se využívat po celém Německu v autobusech a vlacích místní a regionální dopravy. Vyloučena byla dálková doprava DB AG, tedy vlaky ICE, IC, EC i Flix a dálkové autobusy. Platila vždy jen do konce daného kalendářního měsíce a bylo třeba vyplnit jméno pasažéra.

K národním parkům sice neměla žádný specifický vztah, ovšem ukazuje poměrně názorně ochotu cestujících využívat místo automobilu veřejnou dopravu. Kvůli značnému úspěchu v propagaci využívání veřejné dopravy na ni v roce 2023 navázal tzv. D-Ticket za 49 Euro.

Jízdenka se prodávala především online a v automatech. Stala se součástí opatření přijatých Německou vládou, které měly zmírnit dopady nárůstu nákladů na energii spojených s ruskou invazí na Ukrajinu a přilákat zpět do veřejné dopravy cestující, kteří kvůli koronavirovým opatřením přešli na individuální automobilovou dopravu. Nabídka měla rovněž motivovat motoristy k přechodu na veřejnou dopravu s ohledem na vysoké ceny nafty a benzínu. Opatření by mělo být šetrné ke klimatu.

Změna zákona, jíž byla jízdenka schválena, zároveň stanovila finanční kompenzace hrazené z federální úrovně jednotlivým spolkovým zemím v celkové výši 2,5 miliardy euro.

Kritiku opatření sklízelo zejména kvůli nedostatečné přípravě (např. nedostatečná možnost přípravy navýšení kapacity spojů a nedostatek personálu). Zejména krátce po zahájení platnosti o Svatodušních svátcích v červnu 2022 byly vlaky přeplněné a bylo obtížné brát si kola jako spoluzavazadlo. Přesto ale opatření přispělo k tomu, že se veřejnou dopravou vydali i lidé, kteří ji obvykle nepoužívají.

Zdroj: Von rolf_acker – Eigenes Werk, CC BY-SA 4.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=118545664>

Vyhodnocení letní kampaně devítieurové jízdenky (9 Euro Ticket)

Hodnocení dopadů není dosud kompletně zpracováno, ale základní poznatky shrnuje Německé centrum pro letectví a kosmonautiku (Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt). Ve své bilanci z konce srpna 2022 konstatují oblibu devítieurové jízdenky a její prokazatelně pozitivní vliv na boj s klimatickými změnami. Svaz německých dopravních podniků (VDV) společně s DB a instituty pro výzkum trhu Forsa a RC Research uskutečnil za podpory spolkové vlády průzkumy, které ukázaly, že jízdenku si od zahájení prodeje na začátku května do konce srpna koupilo cca 52 milionů lidí. Kromě nich 9 Euro Ticket mohlo po 3 měsíce (červen, červenec, srpen 2022) využívat přibližně 10 milionů předplatitelů zlevněných jízdenek. Veřejnou dopravu začalo více využívat přibližně 17 % lidí, kteří do té doby využívali pro své cesty automobil, kolo nebo jiný individuální způsob dopravy. Snížilo se každodenní využívání osobního automobilu: Průměrně asi 10 % těch, kteří využili 9eurovou jízdenku, se vzdalo své každodenní cesty autem (v červnu to bylo 8 %).

Padesát dvě procenta cestujících s 9eurovou jízdenkou ji vyživalo pro každodenní cesty (pochůzky, návštěvy lékaře, nákupy atd.), 40 procent pro návštěvy a 37 procent pro cesty do práce. Následují výletní cesty s 33 procenty a cesty do města s 32 procenty.

Uskutečnilo se také více cest mimo oblasti jednoho dopravního systému a za hranice tarifních zón, nad limity sítě nebo tarifu (31 % v případě cestujících s 9eurovou jízdenkou a 26 % v případě obvyklých předplatných). Pětina lidí, kteří si 9eurovou jízdenku koupili, byli noví zákazníci, tedy lidé, kteří dosud běžně veřejnou dopravu nevyužívali. Dvacet sedm procent kupujících tvořili zákazníci, kteří dříve využívali veřejnou dopravu méně než jednou měsíčně.

Ve venkovských oblastech byl podíl držitelů 9eurových jízdenek pouze poloviční než v městských oblastech. Důvodem byla nedostatečná veřejná doprava. Motivem pro koupi jízdenky byla hlavně nízká cena jízdenky (69 %), u nových zákazníků a občasných cestujících však cena hrála menší roli. Pro stávající zákazníky zůstává druhým nejdůležitějším důvodem flexibilita použití, která je v červenci (51 procent) ještě zřetelnější než v červnu (47 procent). Jako další důvod uváděli cestující možnost nemuset používat automobil (od 41 do 43 procent).

Naopak lidé uváděli, že pro koupi jízdenky neviděli žádný důvod (37 %), že dávají přednost cestě autem (35 %) a že dopravní spojení jsou komplikovaná (33 % vidí nevýhodnost spojů, malou frekvenci spojů a velkou vzdálenost zastávek). Spokojenost zůstávala po celou dobu vysoká, cca 88 %, a lišila se podle regionů: Vyšší spokojenost uváděli cestující v metropolitních a krajských oblastech, nejnižší spokojenost v malých městech/vesnicích.

Hodnocení Svazu německých dopravních podniků (VDV) se pokusilo odhadnout i dopad 9eurové jízdenky na klima. Podle jejich propočtů s jízdenkou za 9 euro se ušetřilo průměrně přibližně 600 000 tun CO₂/měsíc. Extrapolované úspory skleníkových plynů (ekvivalenty CO₂) prostřednictvím 9eurové jízdenky (bez zohlednění indukovaných jízd veřejnou dopravou v běžné nabídce) tvořily tedy za období kampaně přibližně 1,8 milionu tun CO₂, což VDV přirovnává zhruba k celoročnímu omezení rychlosti.

Berlín oznámil pokračování programu v podobě jízdenky za 29 euro i v době od ledna do března 2023 a pro obyvatele Berlína s nízkými příjmy se chystá zachovat jízdenku za 9 euro.

Spolková vláda se pak rozhodla navázat na oblíbenou 9eurovou jízdenku z léta a na začátku listopadu 2022 ohlásila tzv. Deutschlandticket. Za 49 euro měsíčně bude možné využívat místní přepravní služby po celém Německu.

Zdroj: Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt:

https://www.dlr.de/content/de/artikel/news/2022/03/20220825_wie-hat-das-9-euro-ticket-unsere-mobilitaet-veraendert.html; resp. Verband Deutscher Verkehrsunternehmen: <https://www.vdv.de/bilanz-9-euro-ticket.aspx>

ZDROJE A DALŠÍ DOPORUČENÁ LITERATURA:

Základní informace viz <https://en.wikipedia.org/wiki/9-Euro-Ticket>

Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt:

https://www.dlr.de/content/de/artikel/news/2022/03/20220825_wie-hat-das-9-euro-ticket-unsere-mobilitaet-veraendert.html

Verband Deutscher Verkehrsunternehmen:

<https://www.vdv.de/bilanz-9-euro-ticket.aspx>

SOUVISEJÍCÍ PRAXE V ATLASU:

01. VEŘEJNÁ DOPRAVA PRO CHÚ

05. KARTA NÁVŠTĚVNÍKA